

FOR FEMTI ÅR SIDEN

Av Sigmund Knutsen

Så mange år er passert siden vi forlot skyttergravene foran Pulkowa-høyden utenfor Lenin-grad.

Mange hadde tjenestegjort i Den norske Legion fra opprettel- sen i juli 1941 til avdelingen ble oppløst i mai 1943, og mange hadde ikke vært hjemme i Norge i løpet av denne tid.

Legionens frontinnsats kom til å strekke seg over litt mer enn ett år. Særlig den siste vinteren ble en forferdelig påkjønning. Det ble stadig tynnere i rekkene, mens frontavsnittet som skulle holdes forble like langt. Snøstorm og bitende frost ned til 40 kuldegrader herjet med oss. Rot- ter og lus spredte smittsomme sykdommer. De hygieniske for- hold i de tømmerklede jordhul- lene, såkalte bunkers, var miserable. Matrasjonene var nød- tørtfite. Vi sultet ikke, men var aldri mette. Døde, sårede og syke forsvant hver dag ut av frontlin- jen. Nye frivillige kom til som forsterkninger, men kunne ikke stanse uttynningen. Leningrad var intet prioritert frontavsnitt i den tyske krigføring våren 1943. Situasjonen tilsa små styrker i første linje, med mobile troppe- styrker bak som kunne rykke til uthetning der et avsnitt ble an- grepet. Legionen var blitt en slik avdeling i første linje. De som lå der visste at det var lite håp om å overleve dersom et angrepskulle bli rettet direkte mot dem. Legio- nens oppgave var å holde ut, og det gjorde den.

Det hendte vel at man hadde sine tunge stunder og at noen klaget sin nød. Da hjalp det med en oppstrammer fra en bonde- gutt fra Telemark, sta som hønn. "Me lyt halda ut kara, kan'kje komma heim, også er'kje Lenin- grad teken!" Merkelig nok var det liten defaultisme å spore under den daglige felttjeneste. Maskin- geværssalver og granatnedslag, døde og sårede var en del av frontsoldatens hverdag.

Da så ordren om avløsning

kom på vårparten spredte det seg en hittil ukjent følelse av angst i kroppen. Ingen snakket om det, men mange kan sikkert den dag idag kjenne denne isnende spen- ning i ryggmargen.

Ville et angrep bli rettet mot våre stillinger i disse siste dager? Den fulgte med hele veien til- bake til der vi satt innlastet godsvognene i Krasnoe Selo. Hva somlet de med? Hvorfor gikk ikke det helvedes toget. Det var fint, klart vær, og det for- dømt lokomotivet sendte sin svarte røyk rett til værs. Alt talte for en siste hilsen fra de russiske kanoner på Kronstad. Granater så store som koffertor.

Omsider satt toget seg i beve- gelse, og vi fikk et par iskalde netter i vognene hvor gulvet var dekket av halm. En glødende koksovn midt på gulvet var til ingen nytte mot varmetapet langs vognens ytterflater i den store hastighet, og vinterustrustningen lå tilbake ved fronten. Frosten gikk gjennom marg og bein. Den isnende følelse i sinnet gav seg heller ikke. Hva om det brakket løs der bak oss akkurat nå? Da ville selvfølgelig toget raskt bringe oss i motsatt retning.

Omsider havnet vi i Mitau, syd for Riga, hvor Legionens "Ersatzavdeling" hadde sitt kvar- ter. Det ble et par ville dager, men neppe verre enn hva man kunne oppleve i Vestfoldbyene når hvalfangerne kom hjem etter en overvintring på Syd-Georgia. Disiplinen skulle holdes med hard hånd, men den skled vel litt ut. Savnet av kvinner var jo ho- vedproblemet, men voldtekt var en utenkelighet. (Det må ha skjedd noe galt med krigen etter at Hitler og nazismen forsvant).

Selveste Himmler dukket opp og holdt en tordnende appell om fortsatt krigsinnsats i det nyopp- rettede Regiment Norge. Tidspunktet var neppe særlig vel- valgt, men noen meldte seg på strak arm, blandt dem vår venn fra Telemark, sta som hønn.

Den som for første gang fri- villig drar ut i krig, slik de fleste av oss gjorde da vi meldte oss til den norske Legion, vet lite om hva han går til. Det var tiden da "Tyskland seiret på alle fronter". Det så nærmest ut til at vi ikke skulle bli ferdig med rekruttje- nesten før det hele var over. De som på stående fot, der i Mitau, meldte seg til fortsatt innsats mot bolsjevismen, de visste hva de gikk til, og de visste at dette ikke ble noen parademarsj. De visste

(Forts. side 6)

Men folket er ikke ødelagt

Kjernepunkter i kulturdebatten

Av Hans Olavsen

Nina Karin Monsen er en skri- bent jeg gjerne leser. Hun er veloverveid og moderat og eier mye sunn fornuft. Blant annet har hun fått sagt sine overvige feministmedsøstre en del sann- heter. Det er imidlertid noe helt annet hun skriver om i en Aften- posten-kronikk 18. juli. Det hun der tar opp, er spørsmålet om hvorvidt vår nasjonale identitet er blitt ødelagt i løpet av de siste tiår. Nina Karin Monsen skriver bl.a.:

"Hvis vi ser tilbake på Norge i 40-50-årene, finner vi en helt annen kultur enn i dag, og vi finner en annen bevissthet om hva det vil si å være norsk. Den gangen var Norge preget av sam- hold, gudfryktighet, nøysomhet, nøkternhet, glede ved arbeidet og vilje til arbeid. Norge besto av en slags harmonisk puritanisme og hardt tilkjempet askese. Men- neskene var fylt av håpet om en bedre fremtid. Det ga dem tål- modighet til å holde ut strevsomme forhold i nåtiden. Dessuten innebar det norske en natur som skulle erobres, og ikke bare nyttes. De fleste hadde også en forestilling om at frihet var noe viktig. Det fantes i tillegg saker som ga livsinnhold til mange, én av dem var sprog- saken."

Hva Nina Karin Monsen ikke skriver og kanskje ikke engang er seg bevisst, er at marxistiske og kulturnihilistiske venstreintellektuelle i hele dette århundre har anstrengt seg for å ødelegge

alle de verdier som før var sen- trale for det norske folk såvel som for ethvert annet folk hvor de dannet sine kadrer. Man gikk til angrep på såvel religion som kjønnsmoral. Pliktoppfyllenhet og arbeidsomhet ble nærmest sett på som "klasseforræderi" og som en karakterfeil. Man skulle være misfornøyd og krevende isteden. Dannelse var et skjellsord, disip- plin et begrep som hørte hjemme i oldtiden. Nasjonalfølelse var selvfølgelig en uting.

Det som har skjedd de siste tiår, er at disse marxister og venstresosialister har overtatt såvel media som skoleverket. Det er en kjensgjerning at det store flertall av elevene ved Jour- nalisthøyskolen i en lang årrekke har vært venstresosialister, noe som nå faktisk hver eneste dag setter sitt preg på f.eks. Aften- posten. I radio og TV kaster venstresosialistiske medarbei- dere alt som heter normer over bord. Et avskyelig eksempel på det er ungdomsprogrammet "U", men normløshet preger også en rekke andre deler av virksomhe- ten. Også til læreryrket strømmer venstresosialister i store skarer, og det skjer bl.a. et utstrakt misbruk av barn i politisk sam- menheng.

Disse forhold gjør at ønskverdige holdninger som Nina Karin Monsen etterlyser, glimrer med sitt fullstendige fra- vær i det daglige nyhetsbilde, der normløsheten har overtatt. Det moralsk høyverdige normgi- vende skikt som ethvert samfunn trenger, er gått under jorden fordi

det er blitt sjikanert og forhånet gjennom lange tider.

Allikevel tror jeg at hverken Nina Karin Monsen eller vi an- dre behøver å fortvile. Når man ferdes blant vanlige mennesker og ikke blant intellektuelle, slik Nina Karin Monsen antagelig gjør, vil man snart oppdage at de gamle dyder fremdeles har et godt tak på det norske folk. Selv- følgelig er det skjedd skader, særlig på en del av ungdommen, men venstresosialistene har ennå ikke greid å gjøre sin normløshet til noe annet enn en ytre femiss. Det norske folk er fremdeles sunt i sin substans.

Selv om dette er en stor trøst, forhindrer ikke det at norm- løshetens profeter må stanses. Det må arbeides aktivt for å styrke vårt norske verdssystem. Nina Karin Monsen går nettopp inn for "en styrkelse av egen nasjo- nal arv og av de verdiene som en gang bandt et land sammen og bygget det opp. Fornasjonal iden- titet er til syvende og sist en moralsk-religiøs idé, utformet som et sproglig, historisk og geo- grafisk bilde."

Det skal ikke underslås at en styrket nasjonal identitet etter Nina Karin Monsens mening vil redusere motsetningene til andre kulturer, og at dette er hennes egentlige budskap. Jeg tror fak- tisk at hun har rett i det. Respekt for eget særpreg avler gjerne ærbødighet overfor andres. Like fullt skal man nok være svært forsiktig med å blande kulturer som står meget langt fra hveran- dre.

I Kristi ånd? Et vrient spørsmål!

Av John Sand

I Helgelands Blad for 14.10.46 finnes gjengitt en uttalelse av sogneprest Havig, Hattfjeldal: "Ingen mennesker omkom, bare to tyskere ble drept."

Lofotposten 14.2.47. side 5 refererer fra saken mot biskop Lars Frøyland (ikke NS): "Frøyland fikk en klar, skarp og utvetydig skrivelse fra 110 pre- ster som dermed tok det endelige farvel med ham. "Hvor De kom- mer og hvor De søker å gjøre en biskops store gjerning, vil en mørk skygge følge Dem", skrev prestene.

Søndag 25.2.46. holdt sogne- prest Henrik Ljostveit guds-

tjeneste i NRK. "Han brukte bi- belens ord mot de prinsipper landets myndigheter og domsto- ler går fram etter i oppgjøret mot landsforræderne" forteller Dag- bladet 26.2.46.

Avisen forteller også: "Det ble en proteststorm etter talen. Blir ikke slike taler kontrollert? Hvor- dan kan slikt skje?" ble det spurt.

Men Dagbladet kan berolige: En av de kirkelige autoriteter bekrefter til avisen at det øyen- synlig burde slås meget hardt til mot Ljostveit. "Kirkens syn er på ingen måte Ljostveits. Kirken slutter helt opp om linjene for "rettsoppjøret" heter det til slutt."

I Morgenbladet 5.6.45. finnes

en lang kronikk av biskop Ei- vind Berggrav "Når NS skal dømmes". Her står det bl.a.:

"Mens folk lå der bakbun- det av Gestapo og med Wehrmachts bajonetter over seg, grep NS anledningen til å herje offeret og fremme sine egne formål. De tok oss med vold mens vi lå bundet... NS var en aktiv sammensver- gelse. Vi kom i farehver eneste mann og kvinne i dette land. Partiet slo ned og drepte... Medlemmene har med sitt navns underskrift utslattet sin egen samvittighet og solgt sin overbevisning. Viktigst er at NS ikke skilte mellom parti

(Forts. side 7)